

תָּא תְּזִי, שְׁבַע מַעְלוֹת מִמְקָלוֹת, רְמִיזוּן בְּהֵנִי
קָרְאִי. וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקַּל, חֵד. אֲשֶׁר עַל
הַמְקָלוֹת, תְּרִין. הָא תְּלַת. וַיֵּצֵג אֶת הַמְקָלוֹת, תְּרִין,
הָא חֲמִשָּׁה. יַחֲמוּ הַצֵּאן אֶל הַמְקָלוֹת, הָא שְׁבַעָה.

וַאֲיִנּוֹן רָזָא דְשִׁבְעָה קוֹלוֹת, וַאֲיִנּוֹן רָזָא
דְּכַתְיִב, (משלי ט א) חֲצֵבָה עֲמוּדִיהָ שְׁבַעָה.
וַאֲיִנּוֹן שְׁבַע יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, דְּנִהָרִין מִרֵּאשִׁית,
דְּאִיקָרִי חֲכָמָה. וַאֲיִנּוֹן שְׁבַע סְמִכּוֹן, דְּאָקִים
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל־יְהוּ עַלְמָא, וְכוּלָּא בְּרָזָא
דְּשָׂמָא קְדִישָׁא.

תָּא תְּזִי, כִּד הָוָה הָאִי מִקַּל בִּידוֹ דְיַעֲקֹב שְׁלִימָא,
קָרִי לִיה אֲוִרִייתָא מִקַּל. וְכִד הָוָה בִּינְדִייהוּ
דְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, קָרִי לִיה מִשָּׁה. הָדָא הוּא
דְּכַתְיִב, (שמות ד כ) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת מִשְׁה הָאֱלֹהִים

לשון הקודש

שְׁבַעָה יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית שְׁמֵאִירִים
מִרֵּאשִׁית, שְׁנִקְרֵאת חֲכָמָה. וְהֵם שְׁבַעָה
עֲמוּדִים שְׁעֵלֵיהֶם הַקִּים הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת הָעוֹלָם, וְהַכֹּל בְּסוּד הַשֵּׁם
הַקְדוּשׁ.

בָּא וּרְאָה, כִּשְׁהֵי הַמְקַל הָוָה בִּיַדִּי יַעֲקֹב
הַשְּׁלָם, קָרְאָה לוֹ הַתּוֹרָה מִקַּל. וְכֹאֲשֶׁר
הָוָה בִּיַדִּי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, קָרְאָה לוֹ מִשָּׁה.

בָּא וּרְאָה, שְׁבַע מַעְלוֹת מִמְקָלוֹת רְמוּזוֹת
בְּפְסוּקִים הַלְלוּ. וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקַּל –
אַחַת. אֲשֶׁר עַל הַמְקָלוֹת – שְׁתֵּי. הָרִי
שְׁלֹשׁ. וַיֵּצֵג אֶת הַמְקָלוֹת – שְׁתֵּי. הָרִי
חֲמִשׁ. יַחֲמוּ הַצֵּאן אֶל הַמְקָלוֹת – הָרִי
שְׁבַע.

וְהֵם הַסּוּד שֶׁל שְׁבַעָה קוֹלוֹת, וְהֵם סוּד
הַכְּתוּב (משלי ט) חֲצֵבָה עֲמוּדִיהָ שְׁבַעָה. וְהֵם

בִּידוֹ. וְאַהֲרֹן נָמִי אָחִיד בִּיהָ. מַה בֵּין הָאֵל לְהָאֵל.
 אֵלֶּא רָזָא עֵילָאָה הוּא, פִּד הָוָה בִּידוֹי דִּיעֲקֹב,
 קָרִי לִיה אֹרִייתָא מִקַּל, מִסְטָרָא דְקַל,
 דְּהָא יַעֲקֹב קוּל אִיקָרִי, דְּכִתִּיב (בראשית כז כב) הַקַּל קוּל
 יַעֲקֹב. וּבְקוּל אָחִיד, דְּהָא דְרַגְיָה הוּא.

וְכִד הָוָה בִּידֵיהוּ דְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, דְּאֵינוּן אָחִידִין
 בְּנֵצִ"ח וְהוּ"ד, דְּאֵינוּן תִּרְיָן סְמִכִין, אִיקָרִי
 מִטָּה, לִישָׁנָא דְּסְמִכָּא. דְּהָא עַל יַדֵּיהוּ אִסְתְּמִיךְ
 עֲלִמָּא בְּאֹרִייתָא, דְּנִפְיָק מִבֵּין תִּרְיָן לְמוֹדֵי ה' ו'
 וְאַתִּיְהִיבָא עַל יַדֵּיהוּ. וְעַל דְּאֵינוּן סְמִכִין
 לְעֲלִמָּא בְּאֹרִייתָא, דְּנִפְיָק מִבֵּין נֵצִ"ח וְהוּ"ד,
 דְּאַחִידִין בָּהוּ. קָרָא לִיה מִטָּה. וּמֵאן דְּאַחִיד
 בְּאֹרִייתָא, סְמִכָּא לִיה, וּמְחֻזְקָא לִיה עַל יַרְכּוּי,
 דְּלֹא יִסְטִי לְיִמִּינָא וּשְׂמָאלָא.

לשון הקודש

אַחֲנוּיִם בְּנֵצִ"ח וְהוּ"ד, שְׁהִם שְׁנֵי עֲמוּדִים,
 נִקְרָא מִטָּה, לְשׁוֹן שְׁל תְּמִיכָה, שְׁהָרִי עַל
 יָדוּ נִסְמָךְ הָעוֹלָם בְּתוֹרָה, שְׂיוּצָאֵת מִבֵּין
 שְׁנֵי לְמוֹדֵי ה' וְנִתְנָה עַל יָדָם, וְעַל שְׁהִם
 תּוֹמְכִים אֵת הָעוֹלָם בְּתוֹרָה, שְׂיוּצָאָה
 מִבֵּין נֵצִ"ח וְהוּ"ד שְׂאַחֲנוּיִם בָּהֶם, קָרָאָה
 לוֹ מִטָּה. וּמִי שְׂאוּחֻוּ בְּתוֹרָה, תּוֹמְכֵת
 אוֹתוֹ, וּמְחֻזְקָתוֹ עַל יַרְכּוּי שְׂלֹא יִסְטָה
 זְמִין וּשְׂמָאל.

זֶהוּ שְׂכֵתוּב (שְׁמוֹת ד) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֵת מִטָּה
 הָאֵלֵהִים בִּידוֹ. וְגַם אַהֲרֹן אָחֻוּ בּוֹ. מַה בֵּין
 זֶה לְזֶה?

אֵלֶּא סוּד עֲלִיוֹן הוּא. בְּשִׁהָיָה בִּידֵי יַעֲקֹב,
 קָרָאָה לוֹ הַתּוֹרָה מִקַּל, מִהֲצַד שְׁל קַל,
 שְׁהָרִי יַעֲקֹב נִקְרָא קוּל, שְׂכֵתוּב (בראשית כז)
 הַקַּל קוּל יַעֲקֹב, וּבְקוּל הוּא אָחֻוּ, שְׁהָרִי
 זֶה דְרַגְתּוֹ.

וּבְשִׁהָיָה בִּידֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, שְׁהִם

זָבָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא יְהִיב
 לְהוֹן אוּרֵייתָא, לְגַלְגָּא לֹון רְזִין עֵילְאִין.
 עֲלֵייהוּ פְתִיב (דברים ד ה) וְאַתֶּם תְּדַבְּקוּם בְּה' אֱלֹהֵיכֶם
 תִּימִם פְּלֻכֶם הַיּוֹם.

מִדְרַשׁ הַנֶּעְלָם

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב. (דניאל ב כב) יָדַע מַה בְּחִשׁוּכָא וַנְהוֹרָא
 עֲמִיּה שָׂרָא, אַף עַל גַּב דְּנְהוֹרָא עֲמִיּה שָׂרִי,
 יָדַע מַה בְּחִשׁוּכָא. וְהֵינּוּ דְכְתִיב, (ירמיה כג כד) אִם
 יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'. וּמִי
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הָכִי, וְהָא אָמְרוּן דְּהָא חֲכַמְתָּא
 הָהּ בְּסִמְיֻכּוּתָא דְקַרְאִי, בְּכֹל מַה דְאִיתְמַר,
 וְהָאִידְנָא פְּשִׁיטוּתָא דְקַרְא צְרִיכְנָא, דְאֶבְרָהָם הָהּ,
 וַיִּצְחָק הָהּ, וַיַּעֲקֹב הָהּ. אָמַר לִיה אַף עַל גַּב דְּהוּן,
 חֲכַמְתָּא דְקַרְאִי אֶסְתַּכְּלַנָּא לְמַנְדַּע.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נָתַן לָהֶם תּוֹרָה לְגִלּוֹת לָהֶם סוּדוֹת
 עֲלִיוֹנִים, עֲלֵיהֶם פְּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם
 תְּדַבְּקוּם בְּה' אֱלֹהֵיכֶם תִּימִם פְּלֻכֶם הַיּוֹם.

מִדְרַשׁ הַנֶּעְלָם

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב. (דניאל ב) יוֹדַע מַה בְּחִשְׁכָּה
 וְהָאוּר עֲמוּ שׁוּרָה. אַף עַל גַּב שְׁהָאוּר עֲמוּ
 שׁוּרָה, יוֹדַע מַה בְּחִשְׁכָּה, וְהֵינּוּ מַה

שְׁפָתוֹב (ירמיה כג) אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים
 וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'. וְהָאם אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה בְּה', וְהָרִי אָמְרֵנוּ שְׁהָרִי חֲכַמְהָ
 הִיטָה בְּסִמְיֻכּוּת הַפְּסוּקִים בְּכֹל מַה
 שְׁנֵאמְרוּ? וְכַעַת פֶּשֶׁט הַפְּתוּב אָנוּ
 צְרִיכִים, שְׂאֶבְרָהֶם הִיָּה, וַיִּצְחָק הִיָּה,
 וַיַּעֲקֹב הִיָּה. אָמַר לוֹ: אַף עַל גַּב שְׁהָיָה, אֶת
 הַחֲכַמְהָ שֶׁל הַפְּסוּקִים הַסְּתַכְּלֵתִי לְדַעַת.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים טו א) מְזֻמּוֹר לְדוֹד ה' מִי יָגוּר
בְּאַהֲלָךָ מִי יִשְׁכַּן בְּהַר קִדְשֶׁךָ הוֹלֵךְ תָּמִים
וּפְעֵל צְדָק וְדָבַר אֱמֶת בְּלִבּוֹ וְגו'. מֵאֵי מִשְׁמַע,
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר רַבִּי יוֹסֵי, אֵלֶיךָ עֲשָׂרָה, אֵינּוֹן
בְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, שְׁעֵתֵי־דִין בְּנֵי שָׁל יַעֲקֹב,
לְקַיִם בַּמָּקוֹם הַהוּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְהָא תַד סַר אֵינּוֹן. אָמַר לִיה לֹא
רַגְלָא עַל לְשׁוֹנוֹ, לֹא עָשָׂה לְרַעְהוֹ רָעָה, תַד
מְלָה אֵינּוֹן. דְּכָל הַמְרַגְל בְּחִבְרוֹ, מִיָּד עָשָׂה עִמּוֹ
רָעָה. לֹא רַגְלָא בְּלְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה עִמּוֹ רָעָה. וְכִי
מֵאן שׁוּיָא לְאֵלֶיךָ, בְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּלַחוּ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת,
מִשְׁתַּמְעֵי מִינֵיהוֹ. הוֹלֵךְ תָּמִים, בְּנֶגֶד (שמות
ב ב) אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ. מְלַמֵּד שְׁצַרִיךְ אָדָם לְקַבֵּל

לשון הקודש

אָמַר לוֹ, לֹא רַגְלָא עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה
לְרַעְהוֹ רָעָה – דְּבַר אֶחָד הֵם, שְׁכָל
הַמְרַגְל בְּחִבְרוֹ, מִיָּד עָשָׂה עִמּוֹ רָעָה. לֹא
רַגְלָא בְּלְשׁוֹנוֹ – לֹא עָשָׂה עִמּוֹ רָעָה. וְכִי מִי
שָׁם אֵת אֵלֶּה בְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת?
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת
מִשְׁתַּמְעִים מֵהֶם. הוֹלֵךְ תָּמִים – בְּנֶגֶד אֲנִי
ה' אֱלֹהֶיךָ. מְלַמֵּד שְׁצַרִיךְ אָדָם לְקַבֵּל

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים טו) מְזֻמּוֹר לְדוֹד ה'
מִי יָגוּר בְּאַהֲלָךָ מִי יִשְׁכַּן בְּהַר קִדְשֶׁךָ
הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צְדָק וְדָבַר אֱמֶת
בְּלִבּוֹ וְגו'. מֵה מִשְׁמַע? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
בַּר רַבִּי יוֹסֵי, אֵלֶּה הַדְּבָרוֹת הֵם בְּנֶגֶד
עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת שְׁעֵתֵי־דִים בְּנֵי שָׁל יַעֲקֹב
לְקַיִם בַּמָּקוֹם הַהוּא.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְהָרִי אֶחָד עֶשֶׂר הֵם?

עָלְיוֹ אֵימַת עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְאֵין לוֹ רְשׁוּת
לְהִרְהַר בְּמָה שְׂאֵינוּ יְכוּל לְהַשְׁיֵג, מִשְׁמַע דְּכִתִּיב
אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ סֻתָּם. כְּתִיב הֲבֵא הוֹלֵךְ תָּמִים,
וְכִתִּיב הָתָם (דברים יח יג) תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ.
וְאֵין לְךָ רְשׁוּת לְהִרְהַר עַל מַה שְּׁלֵא הֲרִשִׁית.

וּפְעֵל צְדָק, כְּנֶגֶד לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
עַל פְּנֵי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם.
מִכָּאן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין לְךָ דְּבָר עוֹמֵד כְּנֶגֶד
חִלּוּל ה'. מִנָּא לָן. מִמַּסִּית. דְּכִתִּיב (שם יג ו) יָדָךְ
תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוֹ. לָמָּה, כִּי בִקֵּשׁ
לְהַדְיִיחָךְ מֵעַל ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאֵי קָטִיל לִיָּה, נִקְרָא
צְדִיק, מִקְנֵא, וּפְעֵל צְדָק, וְזֵהוּ וּפְעֵל צְדָק.

וְדַבֵּר אֶמֶת בְּלִבְבוֹ, כְּנֶגֶד לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה'
אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִית אֵינוֹן

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

תַּעֲבֹדֵם. מִכָּאן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵיךְ לְךָ
דְּבָר עוֹמֵד כְּנֶגֶד חִלּוּל ה'. מִנֵּיִן לָנוּ?
מִמַּסִּית, שְׁכַתוּב (שם יג) יָדָךְ תִּהְיֶה בּוֹ
בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוֹ. לָמָּה? כִּי בִקֵּשׁ
לְהַדְיִיחָךְ מֵעַל ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאֵם הֲרַג אֹתוֹ,
נִקְרָא צְדִיק, מִקְנֵא וּפְעֵל צְדָק, וְזֵהוּ וּפְעֵל
צְדָק.

וְדַבֵּר אֶמֶת בְּלִבְבוֹ - כְּנֶגֶד לֹא תִשָּׂא

עָלְיוֹ אֵימַת עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְאֵין לוֹ
רְשׁוּת לְהִרְהַר בְּמָה שְׂאֵינוּ יְכוּל לְהַשְׁיֵג,
מִשְׁמַע שְׁכַתוּב אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ סֻתָּם.
כְּתוּב כָּאן הוֹלֵךְ תָּמִים, וְכִתוּב שָׁם (דברים
יח יג) תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ, וְאֵין לְךָ
רְשׁוּת לְהִרְהַר עַל מַה שְּׁלֵא הֲרִשִׁית.

וּפְעֵל צְדָק - כְּנֶגֶד לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים
אֲחֵרִים עַל פְּנֵי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא

בְּסִדְרָן, וְאֵף עַל גַּב דְּלִית אֵינוֹן בְּסִדְרָן, לִית לָן
 בַּה. לֹא רַגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה,
 בְּנִגְדָּ לֹא תַעֲנֶה בְרַעְדָּ עַד שְׁקָר. וְחִרְפָּה לֹא נָשָׂא
 עַל קְרוֹבוֹ, בְּנִגְדָּ מְחַלֵּל שְׁפָתוֹת בְּפִרְהֶסְיָא. ר' יוֹסִי
 אֹמֵר, בְּנִגְדָּ לֹא תִגְנוֹב. דְּכִתִּיב, (שמות כב ב) אִם זָרְחָה
 הַשֶּׁמֶשׁ עָלָיו.

נְבֻזָה בְּעֵינָיו נִמְאָם, בְּנִגְדָּ לֹא תִרְצָח. מֵאֵן דְּאִיהוּ
 נְבֻזָה בְּעֵינָיו, לֹא יַעֲבִיד קַטְטָה דִּיקְטוֹל,
 וְלֹא יִקְטְלוֹנִיהּ.

וְאֵת יִרְאִי ה' יִכְבֵּד, בְּנִגְדָּ כִּבְדָּ אֶת אַבְיָד וְאֵת
 אֶמְדָּ. אֹמֵר רַבִּי יוֹסִי, עַל הַכֹּל חַיִּיב אָדָם
 לְכִבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ, יַעֲזֵא מִכָּלֵל זֶה, אִם יֹאמְרוּ לוֹ
 לְעֵבֹר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה אוֹ לְעֵבֹד עֲבוּדָה זָרָה,
 שְׂאִינּוֹ חַיִּיב לְכִבְדָּם. הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב, וְאֵת יִרְאִי
 ה' יִכְבֵּד.

 לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

עָלָיו.

נְבֻזָה בְּעֵינָיו נִמְאָם - בְּנִגְדָּ לֹא תִרְצָח.
 מִי שֶׁהוּא נְבֻזָה בְּעֵינָיו, לֹא יַעֲשֶׂה קַטְטָה
 שְׂיַחְרֹג, וְלֹא יַהֲרֹגוּהוּ.

וְאֵת יִרְאִי ה' יִכְבֵּד - בְּנִגְדָּ כִּבְדָּ אֶת
 אַבְיָד וְאֵת אֶמְדָּ. אֹמֵר רַבִּי יוֹסִי, עַל הַכֹּל
 חַיִּיב אָדָם לְכִבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ. יַעֲזֵא מִכָּלֵל
 זֶה - אִם יֹאמְרוּ לוֹ לְעֵבֹר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה

אֵת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוּא. אֹמֵר רַבִּי
 יְהוּדָה, אֵינָם בְּסִדְרָם, וְאֵף עַל גַּב שְׂאִינָם
 בְּסִדְרָם, אֵינָן זֶה מְשַׁנָּה לָנוּ. לֹא רַגַל עַל
 לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה - בְּנִגְדָּ לֹא
 תַעֲנֶה בְרַעְדָּ עַד שְׁקָר. וְחִרְפָּה לֹא נָשָׂא
 עַל קְרוֹבוֹ - בְּנִגְדָּ מְחַלֵּל שְׁפָתוֹת
 בְּפִרְהֶסְיָא. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר, בְּנִגְדָּ לֹא
 תִגְנוֹב, שְׁפָתוֹב (שמות כב) אִם זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ

נִשְׁפַּע לְהִרְעוּ וְלֹא יִמַר, כְּנִגְדֵי לֹא תִנְאָף. דְּהָא
אִם יֵצְרוּ בְּעֵי לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהּ, יִטִּיל
שְׂבוּעָה עַל יֵצְרוֹ, כְּבוּעֵז, דְּאָמַר (רות ג' יג) חַי ה' שְׂכָבִי
עַד תִּבְקַר.

כִּסְפוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁפָּה, הָאִי הוּא כְּנִגְדֵי לֹא תִנְגּוּב.
דְּאִי הוּא לָא אֲזִיזָה בְּרַבִּיתָא, וְדֵאִי לָא יִזִּיל
וַיִּנְגּוּב. וְשִׁחַד עַל נְקִי לֹא לָקַח, כְּנִגְדֵי לֹא תִחְמַד.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן קִיסְמָא, כְּנִגְדֵי אֱלוֹ נֶאֱמַר
בַּיַּעֲקֹב עֵשָׂרָה אַחֲרִים, דְּכִתִּיב וַיִּכְנַע
בַּמָּקוֹם, א'. וַיִּלֶּן שָׁם, ב'. כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, ג'. וַיִּקַּח
מֵאֲבִי הַמָּקוֹם, ד'. וַיִּשָּׂם מִרְאשׁוֹתָיו, ה'. וַיִּשְׁכַּב
בַּמָּקוֹם הַהוּא, ו'. וַיַּחֲלוֹם וַהֲנִיחַ סֶלֶם מִצֵּב אֶרְצָה,
ז'. וְרָאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, ח'. וַהֲנִיחַ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים,
ט'. עוֹלָיִם וַיִּזְרְדִים בּוֹ, י'. הָא עֵשָׂרָה. (דף לה ע"א)

 לשון הקודש

לא תחמד.

אמר רבי יוסי בן קיסמא, כנגדי לא תנאף. שפתוב
 נאמר בייעקב עשרה אחרים, שפתוב
 (בראשית כח) ויכנע במקום - א'. וילן שם -
 ב'. כי בא השמש - ג'. ויקח מאבני
 המקום - ד'. וישם מראשתיו - ה'.
 וישכב במקום ההוא - ו'. ויחלם והניח
 סלם מצב ארצה - ז'. וראשו מגיע
 השמימה - ח'. והניח מלאכי אלהים - ט'

או לעבד עבודה זרה, שאינו חיב
 לכבודם. והו שפתוב ואת וראי ה' וכבוד.
 נשפע להרע ולא ימר - כנגד לא
 תנאף. שהרי אם יצרו רוצה לשלט עליו,
 יטיל שבועה על יצרו, כמו בועז שאמר
 (רות א) חיי ה' שכבי עד תבקר.

כספו לא נתן בנשף - והו כנגד לא
 תנגב. שאם אינו מלוה ברבית, ודאי לא
 ילך וינגב. ושחד על נקי לא לקח - כנגד

דָּבָר אַחֵר וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, רַבִּי בּוֹ פָּתַח, (שה"ש א
 1) אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ שִׁשּׁוּפְתַנִּי
 הַשָּׁמַשׁ בְּנֵי אֲמִי נָחְרוּ בִּי שָׁמְנֵי נִטְרָה אֶת הַפְּרָמִים
 פְּרָמֵי שְׁלִי לֹא נָטַרְתִּי. הֵא אֶתְחַזֵּר עַל יַעֲקֹב,
 דִּשְׁלֹטָנָא דִּיעֲקֹב בְּקַדְמֵיתָא הָוָה שְׁמִשָּׂא, וְאֶתְחַזֵּר
 הַהוּא שׁוֹלְטָנָא לְעִשׂוֹ, וְאֶתְעֵבֵר מִנִּיהּ. וַיַּעֲקֹב אָמַר,
 אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, דְּהָא אֶתִּי הֵיבַת לִי
 שְׁלֹטָנָא דְּסִיחָרָא, דְּהִיא אוֹכְמָא לְעִידָנִין וְזִמְנִין.
 שִׁשּׁוּפְתַנִּי הַשָּׁמַשׁ, פִּד אֶתְעֵבֵר מִנִּי שְׁלֹטָנָא דִּשְׁמִשָּׂא.

בְּנֵי אֲמִי נָחְרוּ בִּי, זְהוּ עִשׂוֹ. דְּכָתִיב, (בראשית כז מא)
 וַיִּשְׁטֹם עִשׂוֹ אֶת יַעֲקֹב. שְׁמֵנִי נִטְרָה אֶת
 הַפְּרָמִים, דְּכָתִיב (שם לא מ) הָיִיתִי בַּיּוֹם אֲכַלְנִי חֶרֶב
 וְקָרַח בַּלְּיָלָה. פְּרָמֵי שְׁלִי לֹא נָטַרְתִּי, דְּכָתִיב (שם ל
 6) וְעַתָּה מָתִי אַעֲשֶׂה גַם אֲנֹכִי לְבֵיתִי.

לשון הקודש

נָתַן לִי שְׁלֹטוֹן הַלְבָנָה, שֶׁהִיא שְׁחֹרָה
 לְעֵתִים וְזִמְנִים. שִׁשּׁוּפְתַנִּי הַשָּׁמַשׁ –
 בְּשִׁהְעֵבֵר מִמֶּנִּי שְׁלֹטוֹן הַשָּׁמַשׁ.
 בְּנֵי אֲמִי נָחְרוּ בִּי – זְהוּ עִשׂוֹ, שְׁכַתוֹב
 (בראשית כז) וַיִּשְׁטֹם עִשׂוֹ אֶת יַעֲקֹב. שְׁמֵנִי
 נִטְרָה אֶת הַפְּרָמִים – שְׁכַתוֹב (שם לא)
 הָיִיתִי בַּיּוֹם אֲכַלְנִי חֶרֶב וְקָרַח בַּלְּיָלָה.
 פְּרָמֵי שְׁלִי לֹא נָטַרְתִּי – שְׁכַתוֹב (שם ל)
 וְעַתָּה מָתִי אַעֲשֶׂה גַם אֲנֹכִי לְבֵיתִי.

– עֲלִים וַיִּרְדִּים בּוֹ – י'. הִנֵּה עֲשָׂרָה.
 דָּבָר אַחֵר, וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם – רַבִּי בּוֹ פָּתַח,
 (שיר א) אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ
 שִׁשּׁוּפְתַנִּי הַשָּׁמַשׁ בְּנֵי אֲמִי נָחְרוּ בִּי שְׁמֵנִי
 נִטְרָה אֶת הַפְּרָמִים פְּרָמֵי שְׁלִי לֹא נָטַרְתִּי.
 הָרִי חֹזֵר עַל יַעֲקֹב, שֶׁשְׁלֹטוֹן יַעֲקֹב
 בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה הַשָּׁמַשׁ, וְחֹזֵר אוֹתוֹ
 הַשְׁלֹטוֹן לְעִשׂוֹ, וְהֵעֵבֵר מִמֶּנּוּ. וַיַּעֲקֹב
 אָמַר, אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, שְׁהִרִי

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאִיזָה מָקוֹם
פָּגַע, בַּמָּקוֹם שְׁעֵתִיד לְעֵמוֹד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
וְהַתְּפִלָּל שָׁם. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, הַיּוֹם הָיָה גְדוֹל,
וְרָצָה לְהִלְוֹךָ וְלֹא יָכִיל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַתְּפִלָּל בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, וְהַתְּחִיל
לְהִתְרַעַם לִפְנֵי קוֹנוֹ, עַל דְּאִתְעַבַר מִנִּיָּה
הַהוּא שׁוֹלְמָנָא דְשִׁמְשָׁא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּלָּן
שָׁם. בְּמָה דְאִתְ אָמַר (שְׁמוֹת טו כד) וַיִּלְוֵנוּ הָעַם עַל
מִשָּׁה, לְשׁוֹן תְּרַעוּמוֹת. וְלָמָּה, מִפְּנֵי כִּי בָא הַשִּׁמְשׁ,
דְּאִתְעַבַר מִנִּיָּה וְאִתְיַהֲיֵבַת לְעֵשׂוֹ.

מָה עָשָׂה יַעֲקֹב, הַתְּחִיל בּוֹכָה. מִיָּד וַיִּקַּח מֵאֲבִי
הַמָּקוֹם וַיִּשֶׁם מֵרֵאשׁוֹתָיו, כְּדִי לְצַעַר נַפְשׁוֹ.
כִּי־יֵצֵא בַדְּבָר (שם יז ב) וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיִּשִׂימוּ תַחְתָּיו
וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ.

לשון הקודש

שְׁכַתוֹב וַיִּלָּן שָׁם, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת טו)
וַיִּלְוֵנוּ הָעַם עַל מִשָּׁה, לְשׁוֹן תְּרַעוּמוֹת.
וְלָמָּה? מִפְּנֵי כִּי בָא הַשִּׁמְשׁ, שְׁהֶעֱבַר
מִמֶּנּוּ וְנִתֵּן לְעֵשׂוֹ.

מָה עָשָׂה יַעֲקֹב? הַתְּחִיל בּוֹכָה. מִיָּד וַיִּקַּח
מֵאֲבִי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׁם מֵרֵאשׁוֹתָיו, כְּדִי
לְצַעַר נַפְשׁוֹ. כִּי־יֵצֵא בַדְּבָר (שם יז) וַיִּקְחוּ
אֶבֶן וַיִּשִׂימוּ תַחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ.

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם – רַבִּי יִצְחָק אָמַר, (שם כח)
בְּאִיזָה מָקוֹם פָּגַע? בַּמָּקוֹם שְׁעֵתִיד לְעֵמוֹד
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְהַתְּפִלָּל שָׁם. רַבִּי יְהוּדָה
אֹמֵר, הַיּוֹם הָיָה גְדוֹל, וְרָצָה לְהִלְוֹךָ וְלֹא
יָכִיל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַתְּפִלָּל בְּאוֹתוֹ מָקוֹם
וְהַתְּחִיל לְהִתְרַעַם לִפְנֵי קוֹנוֹ עַל שְׁהֶעֱבַר
מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ שֶׁלְטוֹן שֶׁל הַשִּׁמְשׁ. זֶהוּ

וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֶבֶן אֶחַת
 מִמַּשׁ הֵיחָתָהּ. מִשְׁמַע דְּכִתִּיב מֵאֲבְנֵי, וְלֹא
 אֲבְנֵי. כִּמְהָ דְאֵתְּ אָמַר מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי, וְלֹא אָמַר
 אֶלְאֵ אֶחַת. הֵדָא הוּא דְכִתִּיב, (בראשית כד ב) אֲשֶׁר לֹא
 תִּקַּח אִשָּׁה לְבְנֵי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי, אֶחַת מֵהֶן. (ע"ב

מדרש הנעלם)

רַבִּי זִירָא זִירָא עָאֵל קַמִּי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָד,
 אֲשֶׁכְחִיהַּ דְּהָוָה יְתִיב, וְעֵינָיו נִבְעִין מִיָּא, וְהָוָה
 מִרְחִישׁ בְּשִׁפּוֹזֵי תִיָּהּ וּבְכִי, חֲזַר לְאַחֲזֵרֵי רַבִּי זִירָא.
 אָמַר לְשִׁמְשִׁיָּהּ, מַאי הָאֵי דִּיתִיב מֵרַ וּבְכִי, אָמַר
 תְּרִי זְמִנִי עֵיילִינָא לְקַרְבָּא גְבוּי, וְלֹא יְכִילָנָא. עַד
 דְּהָוָה יְתִיב, חֲמוֹן לִיהּ דְּעָאֵל לְאַדְרִיָּהּ, עַד דְּנִתְתָּהּ,
 הָוָה קָלִיָּהּ אֲזִיל בְּבֵיתָא וּבְכִי.

לשון הקודש

עֲרָד. מִצָּא אוֹתוֹ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב, וְעֵינָיו
 נוֹבְעִים מֵיָם, וְהָיָה מִרְחִישׁ בְּשִׁפּוֹזֵי תִיָּהּ
 וּבִכּוֹה. חֲזַר לְאַחֲזֵרֵי רַבִּי זִירָא. אָמַר
 לְשִׁמְשִׁיָּהּ: מַה זֶה שִׁיּוֹשֵׁב מֵרַ וּבִכּוֹה? אָמַר:
 פְּעֻמִּים נִבְנְסְתִי לְקַרְבַּ אֵלָיו, וְלֹא יְכִילָתִי.
 בְּעוֹדָם יוֹשְׁבִים, רָאוּ אוֹתוֹ שֶׁנִּכְנַס
 לְחֲדָרוֹ. עַד שֶׁזָּרַד, הָיָה קוֹלוֹ הוֹלֵךְ בְּבֵית
 וּבִכּוֹה.

וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם - אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 אֶבֶן אֶחַת מִמַּשׁ הֵיחָתָהּ, מִשְׁמַע שֶׁכָּתוּב
 מֵאֲבְנֵי וְלֹא אֲבְנֵי, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מִבְּנוֹת
 הַכְּנַעֲנִי, וְלֹא אָמַר אֶלְאֵ אֶחַת. זֶהוּ
 שֶׁכָּתוּב (בראשית כד ב) אֲשֶׁר לֹא תִּקַּח אִשָּׁה
 לְבְנֵי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי, אֶחַת מֵהֶן. (ע"ב מדרש

הנעלם).

רַבִּי זִירָא נִכְנַס לְפָנֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן

שָׁמַע דְּהוּה אָמַר, אֲבָנָא אֲבָנָא, אֲבָנָא קְדִישָׁא
 עִילָאָה עַל כָּל עֲלָמָא, בְּקְדוּשְׁתָּא דְּמֵאֲרָךְ,
 זְמִינִי בְּנֵי עַמְמֵיָא לְאַתְּוִלְזוּלָא בְּךָ, וְלֹאֲזַתְבָּא גּוֹלְמֵי
 מְסֻאֲבִין עֲלֵךְ, לְסֻאֲבָא אֲתֵרְךָ קְדִישָׁא, וְכָל מְסֻאֲבִין
 יִקְרְבוּן בְּךָ, וְוִי לְעֲלָמָא בְּהֵהוּא זְמַנָּא.

נַחַת וַיְתִיב בְּסוּלְסַלְגִיָּה, אָמַר רַבִּי זִירָא לְשַׁמְשִׁיָּה,
 זִיל וְאַימָא לִיה לְמַר, אִי אִיעוּל קַמִּיה. עָאֵל
 שַׁמְשִׁיָּה, אָמַר הָא רַבִּי זִירָא הָבָא, לָא אֲשַׁנַּח בִּיה,
 וְלֹא זְקִיף עֵינוּהִי.

לְבַתֵּר אָמַר, רַבִּי זִירָא לִיעוּל, וְאַתָּה תִּיב לְבַר.
 עָאֵל ר' זִירָא, וְאַרְכִין בְּרַפּוּי, וַיְתִיב קַמִּיה.
 חָמָא ר' אֶלְעָזָר, פְּטַשׁ בְּרַגְלֵיה, אָמַר קוּם מִהֲתָם,
 וְתִיב בְּאַרְחֵךְ, קָם וַיְתִיב בְּאַרְחֵיה.

אָמַר רַבִּי זִירָא, הָאִי דְּמַר דְּהוּה בְּכוּ, מַאי חוּזָא.
 אָמַר, אֲרַכְבְּתָא תְּבִירָא סְנִיָּאָה דְּכָל עֲלָמָא,

לשון הקודש

לְפָנֵינוּ? נִכְנַס שַׁמְשׁוֹ, אָמַר: הִנֵּה רַבִּי זִירָא
 פָּאן. לֹא הַשְּׁנִיחַ בּוֹ, וְלֹא הָרִים עֵינָיו.
 אַחַר כֵּן אָמַר: רַבִּי זִירָא שְׂיִכְנַס, וְאַתָּה
 שָׁב בְּחוּץ. נִכְנַס רַבִּי זִירָא וְהִרְפִּין בְּרַפּוּי,
 וַיֵּשֶׁב לְפָנָיו. רָאָה רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּעֵט
 בְּרַגְלוֹ, אָמַר: קוּם מִשָּׁם, וְשָׁב בְּדַרְכְּךָ. קָם
 וַיֵּשֶׁב בְּדַרְכוֹ.

אָמַר רַבִּי זִירָא: זֶה שֹׁמֵר הָיָה בּוֹכָה, מָה

שָׁמַע שֶׁהִיָּה אוֹמֵר: אֲבָן אֲבָן, אֲבָן אֲבָן
 קְדוּשָׁה עֲלִינוּהָ עַל כָּל הָעוֹלָם, בְּקְדוּשַׁת
 רַבּוּנְךָ, עֲתִידִים בְּנֵי הָעַמִּים לְהוֹדוּלָל בְּךָ
 וּלְהוֹשִׁיב גְּלָמִים טְמֵאִים עֲלֵיךְ לְטַמֵּא אֶת
 מְקוֹמְךָ הַקְּדוּשׁ, וְכָל הַטְּמֵאוֹת יִקְרִיבוּ
 בְּךָ. אוּי לְעוֹלָם בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן.

יָרַד וַיֵּשֶׁב בְּכֶסֶאוֹ. אָמַר רַבִּי זִירָא
 לְשַׁמְשׁוֹ: לָךְ וְאָמַר לוֹ לְמַר, אִם אֲפָנַס

חֲזִינָא הֵהוּא אַבְנָא יְקִירָא קְדִישָׁא, דְּמִינָה אֲשֵׁתִיל
עֲלָמָא. וְהֵהוּא אַבְנָא חֹה, דְּשׂוּי יַעֲקֹב רִישִׁיה עֲלָה.

וְכִי אַבְנָא דְּמִינָה אֲשֵׁתִיל כָּל עֲלָמָא, וְחֹה רִישִׁיה
מִשְׁקָעָא בְּתַהוּמָא רַבָּא, הֵיךְ יָכוֹל יַעֲקֹב
לְנַעֲנֵעָה לָהּ. אֵלָּא הֵהוּא אַבְנָא, זְוִייתִיה מִשְׁקָעֵן
בְּתַהוּמָא רַבָּא, וְרִישִׁיה אֲתַמְנֹס בְּכִי מִקְדָּשָׁא, וְעֲלָה
קְדָשׁ קוּדְשִׁין, וְשְׂכִינְתָּא יְקָרָא עֵילָאָה עֲלָה. הֲדָא
הוּא דְּכַתִּיב, (שם מט כד) מִשָּׁם רוּעָה אָבֶן יִשְׂרָאֵל.
וְשָׂמָא קְדִישָׁא דְּמִלְכָּא עֵילָאָה חֹה גְּלִיף עֲלָה.

כִּד אַתָּא יַעֲקֹב, קָרָא הֵהוּא שְׂמָא קְדִישָׁא, וְנִסְבָּה
מִפְּאֵן, וְשׂוּיָה בְּתַהוּמָא אֲתַר דְּקְדָשׁ קְדִישִׁין חֹה
תַּמָּן. אָמַר רַבִּי זִירָא, אַנָּא שְׂמַעְנָא בְּשֵׁם ר' בּוּ,
דְּאָמַר רָזָא דְּמַלְאָה בְּהָא, וְלֹא אֲדַבְּרֵנָא.

לשון הקודש

וְעֲלִיהָ קְדָשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְהַשְׂכִּינָה הַכְּבוֹד
הַעֲלִיּוֹן עֲלֶיהָ. וְהוּא שְׂפַתוֹב (בראשית מט) מִשָּׁם
רָעָה אָבֶן יִשְׂרָאֵל. וְהַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן הִיָּה חֲקוּק עֲלֶיהָ.

פִּשְׁפָּא יַעֲקֹב, קָרָא אוֹתוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ,
וְנִמְלָה מִפְּאֵן, וְשָׁם בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁקְדָשׁ
הַקְּדוּשִׁים הִיָּה שָׁם. אָמַר רַבִּי זִירָא, אֲנִי
שְׂמַעְתִּי בְּשֵׁם רַבִּי בּוּ שֶׁאָמַר אֵת סוּד
הַדְּבָר בְּזוֹה, וְלֹא נִזְכַּרְתִּי.

רָאָה? אָמַר: מְרַבְּבָה בְּשִׁבְרֵי גְדוֹל שֶׁל כָּל
הָעוֹלָם, רִאֲתִי אוֹתָהּ אָבֶן הַיְקָרָה
הַקְּדוּשָׁה שְׂמַמְנָה נִשְׁתַּל הָעוֹלָם, וְאוֹתָהּ
הָאָבֶן הִיָּתָה שֶׁיַּעֲקֹב שָׁם אֵת רִאֲשׁוֹ עֲלֶיהָ.
וְכִי הָאָבֶן שְׂמַמְנָה נִשְׁתַּל כָּל הָעוֹלָם,
וְרִאֲשָׁה הִיָּה שְׂקוּעַ בְּתַהוּם הַגְּדוֹל, אֵיךְ
כָּל יַעֲקֹב לְנַעֲנֵעַ אוֹתָהּ? אֵלָּא אוֹתָהּ
הָאָבֶן, זְוִיּוּתֶיהָ הִיוּ שְׂקוּעוֹת בְּתַהוּם
הַגְּדוֹל, וְרִאֲשָׁה נִתְּנָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ,

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי רַבִּי זִירָא זִירָא דַּעֲתֵי אָחִים
 עֲלֶיךָ. וְדִילְמָא הָאִי מַלְּחָה שְׁמַעְתָּ, וְכֹךְ הוּא
 בְּרִירָא דְמַלְתָּא, דְּכַתִּיב וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם, אֲבָן
 אַחַת מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם. מַאיִזָּה מָקוֹם, מִמָּקוֹם הַיְדוּעַ,
 שֶׁהוּא מָקוֹם הַתְּהוֹם, שְׁשֵׁם אַבְנִים שְׁשׁוֹחֲקִים מִיָּם
 לְכָל הָעוֹלָם. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (איוב יד יט) אַבְנִים
 שְׁחָקוּ מִיָּם.

הָאֲבָן הַזֹּאת, הֵיְתָה עֵיקַר לְכָלָם, וְהֵיְתָה עוֹלָה
 עַד מָקוֹם שְׁהֵיָה שָׁם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וַיַּעֲקֹב
 לֹא הֵיְתָה כְּוֹנְנָתוֹ עַל שׁוֹם אַחַת מֵהֶן, אֲלֵא עָלֶיהָ,
 מִשׁוֹם דְּרַמִּיזָא לִיה רַמִּיזָא. מַה הוּא דְכָל אֲשֶׁתִּיל
 מִיָּנָה, כֹּךְ יַעֲקֹב כָּל עֲלָמָא אֲשֶׁתִּיל מִיָּנָה.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם, שֶׁהִיא עֵיקַר
 כָּל הָעוֹלָם, וַיִּשֶׂם מֵרָאשׁוֹתָיו, שָׁם בְּלָבוֹ

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי רַבִּי זִירָא, דַּעֲתֵי
 הָסָה עָלֶיךָ. וְאוּלַי הַדְּבָר הַזֶּה הוּא
 שְׁשִׁמְעָתָ, וְכֹךְ הוּא בְּרוּר הַדְּבָר, שְׁכַתּוּב
 (שם כח) וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם. אֲבָן אַחַת
 מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם. מַאיִזָּה מָקוֹם? מִמָּקוֹם
 הַיְדוּעַ, שֶׁהוּא מָקוֹם הַתְּהוֹם, שְׁשֵׁם
 אַבְנִים שְׁשׁוֹחֲקִים מִיָּם לְכָל הָעוֹלָם. זֶהוּ
 כֹּךְ הוּא דְכַתִּיב, (איוב יד יט) אַבְנִים
 שְׁחָקוּ מִיָּם.

הָאֲבָן הַזֹּאת הֵיְתָה עֵיקַר לְכָלָם, וְהֵיְתָה
 עוֹלָה עַד מָקוֹם שְׁהֵיָה שָׁם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.
 וַיַּעֲקֹב לֹא הֵיְתָה כְּוֹנְנָתוֹ עַל שׁוֹם אַחַת
 מֵהֶן, אֲלֵא עָלֶיהָ, מִשׁוֹם שְׁרַמְזָה לוֹ רַמְזוֹ.
 מַה הוּא שְׁהַכָּל נִשְׁתַּל מִמִּנְהָ, כֹּךְ יַעֲקֹב
 כָּל הָעוֹלָם נִשְׁתַּל מִמִּנּוֹ.

בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה, וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם,
 שֶׁהִיא עֵיקַר כָּל הָעוֹלָם. וַיִּשֶׂם מֵרָאשׁוֹתָיו –

שֶׁהִיא מֵרֵאשִׁיתוֹ, הַדְּגֻמָּת זֶה כּוּזוֹ. מִיָּד וַיִּשְׁכַּב
בַּמָּקוֹם הַהוּא, בְּלוֹמַר, נִתְּיָשְׁבָה דַעְתּוֹ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם.

וְסִימָן יָדוּעַ לָקַח, אָמַר זוֹ הִיא הַדְּגֻמָּא שְׁלִי, וְאִם
לְזוֹ תִּהְיֶה שׁוּם מַעֲלָה, בְּיָדוּעַ שִׁיְהִיָּה לִי
מַעֲלָה. וְעַל כֵּן שָׁם לְבוֹ עָלִיָּה, וְנִדְרֵי גִדְרֵי, דְּכִתְיֹב,
וְהָאֲבָן הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה. בְּלוֹמַר, אִם הָאֲבָן
הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים, מִיָּד
וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֵׂר אֲעִשְׂרֶנּוּ לָךְ. נִדְרֵי הַמַּעֲשֵׂר.
אָמַר רַבִּי יִזְרָאֵל, הָאֵל וְדַאי שְׂמַעְנָא.

אָמַר לִיָּהּ, עַל הָאֵל אֲתִקְרִי (שם מט כד) אֲבָן יִשְׂרָאֵל.
בְּלוֹמַר, נִקְרָאָה כֵּן עַל שְׁמוֹ, עַל שְׁנַתֵּן לְבוֹ
וְעֵינָיו עָלֶיהָ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה אוֹתָהּ בֵּית
עוֹלָמִים, וְשָׁם הִיְתָה שְׂכִינָתוֹ.

לשון הקודש

אלהים, מִיָּד – וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֵׂר
אֲעִשְׂרֶנּוּ לָךְ. נִדְרֵי הַמַּעֲשֵׂר. אָמַר רַבִּי
יִזְרָאֵל, זֶה וְדַאי שְׂמַעְתִּי.

אָמַר לוֹ, עַל זֶה נִקְרָאת אֲבָן יִשְׂרָאֵל (שם
ט), בְּלוֹמַר, נִקְרָאָה כֵּן עַל שְׁמוֹ, עַל
שְׁנַתֵּן לְבוֹ וְעֵינָיו עָלֶיהָ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא עָשָׂה אוֹתָהּ בֵּית עוֹלָמִים, וְשָׁם הִיְתָה
שְׂכִינָתוֹ.

שָׁם בְּלְבוֹ, שֶׁהִיא מֵרֵאשִׁיתוֹ – דְּגֻמָּת זֶה
כּוּזוֹ. מִיָּד וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא. בְּלוֹמַר,
נִתְּיָשְׁבָה דַעְתּוֹ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם.

וְסִימָן יָדוּעַ לָקַח, אָמַר: זוֹ הִיא דְּגֻמָּא
שְׁלִי, וְאִם לְזוֹ תִּהְיֶה שׁוּם מַעֲלָה, בְּיָדוּעַ
שִׁיְהִיָּה לִי מַעֲלָה. וְעַל כֵּן שָׁם לְבוֹ עָלִיָּה,
וְנִדְרֵי גִדְרֵי, שְׂכִתְיֹב (בראשית כח) וְהָאֲבָן הַזֹּאת
אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה. בְּלוֹמַר, אִם הָאֲבָן
הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה יִהְיֶה בֵּית

וְעַל דָּא בְּכִינָא, דְּחִינָא דְעַל הַאי אַבְנָא, זְמִינִין
 לְשׁוּאַה סוּאַבַּת עֲמִמְיָא, וּפְגַרֵי מִיתְיָא. מֵאן
 לָא יבְכִי, וְוִי לְעֵלְמָא, וְוִי לְהַהוּא זִימְנָא, וְוִי לְהַהוּא
 דְרָא. בְּכַה פִּד בְּקִדְמִיתָא, אַתְנַח וְאַשְׁתִּיק. לְבַתֵּר
 חִזֵּר וְאַמַּר, וְוִי לְאַיְנוֹן דִּיהוֹן זְמִינִין בְּעֵלְמָא, פִּד
 יתְעַר מְלַכָּא עֵילְאַה דְעֵלְמָא.

בְּכַה רַבִּי זִירָא, אָמַר מְלַאכָּא קִדִּישָׁא יִדְעַ
 דִּין, יָאוּת הוּא לְמַבְכִּי עֵלָה. זְכָאִין
 אַתוֹן צְדִיקָיָא, דְאַתוֹן קִדִּישִׁין בְּעֵלְמָא דִּין,
 וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

פְּרִשְׁתָּא יח. וַיַּחֲלֵם וְהֵנִיחַ סְלָם מִצֵּב אֶרְצָה וּגו',
 עֲלִים וַיִּרְדִּים בּוֹ. רַבִּי פֶּתַח בְּהַאי קָרָא,
 (שה"ש ד ד) בְּמַגְדֵּל דְדוּד צִנְאֲרָךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלְפִי
 הַמְּגִן תְּלוּי עָלְיוּ כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבֻרִים. אָמַר רַבִּי, כָּל
 הַדְּבָרִים יִכְלוּ וְהַתּוֹרָה לֹא תִכְלָה. וְאִין דְּכָר חַבִּיב

לשון הקודש

יודע את זה, ראוי הוא לכבוד עליה.
 אשריכם הצדיקים, שאתם קדושים
 בעולם הזה ובעולם הבא.

פְּרִשְׁתָּא י"ח. (שם כח) וַיַּחֲלֵם וְהֵנִיחַ סְלָם מִצֵּב
 אֶרְצָה וּגו', עֲלִים וַיִּרְדִּים בּוֹ. רַבִּי פֶּתַח
 בְּפִסּוּק הַזֶּה, (שיר ד) בְּמַגְדֵּל דְדוּד צִנְאֲרָךְ
 בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלְפִי הַמְּגִן תְּלוּי עָלְיוּ כָּל
 שְׁלֹטֵי הַגְּבֻרִים. אָמַר רַבִּי, כָּל הַדְּבָרִים

וְעַל זֶה בְּכִיתִי, שְׂרָאִיתִי שְׁעַל הָאֲבָן הוּוּ
 עֲתִידִים לְשִׁים אֶת טְמֵאת הַעַמִּים וּפְגַרֵי
 מִתִּים. מִי לָא יבְכָה? אוֹי לְעוֹלָם! אוֹי
 לְאוֹתוֹ הַזְּמַן! אוֹי לְאוֹתוֹ הַדּוֹר! בְּכַה
 בְּבִרְאשׁוֹנָה, נֶאֱמַר וְשָׁתַק. אַחַר כֵּן חִזֵּר
 וְאַמַּר: אוֹי לְאוֹתָם שְׂיִהְיוּ נִמְצָאִים בְּעוֹלָם,
 בְּשִׁיתְעוֹרֵר הַמְּלַךְ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הָעוֹלָם.
 בְּכַה רַבִּי זִירָא. אָמַר, מְלַאךְ הַקְּדוּשׁ

לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ הַתּוֹרָה וְלוֹמְדֶיהָ.
 דִּתְנֶן, כָּל הַמְתַּעֲפֵק בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, (דף לה
 ע"ב) יִתְחַדְּשׁוּ לוֹ סְתָרִים שֶׁל מַעְלָה. וְהַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת
 לוֹ, (שם ח ב) אֲשַׁקֵּךְ מִיַּיִן הָרַקָּה מֵעַסִּים רַמְנִי. זֶהוּ
 יֵינָה שֶׁל תּוֹרָה. וְזֶהוּ יַיִן הַמְּשׁוּמָר בְּעֲנָבֵי מִשְׁשֶׁת
 יָמֵי בְּרֵאשִׁית. וְהֵם דְּבָרִים הָעֲתִידִים לְהִגְלוֹת
 לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא.

קָם רַבִּי בּוֹ עַל רַגְלָיו וְאָמַר, אֵי כֶּךָ הוּא, לָא הָוָה
 לִיָּה לְמִימַר, אֵלָּא יַיִן הַמְּשׁוּמָר בְּעֲנָבֵי מַהֲר
 סִינִי, מַהוּ מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית. אָמַר לִיָּה, אֵינִין
 עוֹמְקֵי סְדְרֵי בְּרֵאשִׁית, דְּלֹא אִיתְגַּלוּ לְבַר נֶשׁ,
 וְזַמְנִין צַדִּיקוּא לְמַנְדַּע לֹזֵן, כְּגוֹנָא דָּא יְנַדְעוּן
 אֵינִין דְּעַסְקוּ בְּאוֹרֵייתָא תְּדִיר.

לשון הקודש

לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא.

קָם רַבִּי בּוֹ עַל רַגְלָיו וְאָמַר, אֵם כֶּךָ הוּא
 – לֹא הָיָה לוֹ לֹאמֵר אֵלָּא יַיִן הַמְּשׁוּמָר
 בְּעֲנָבֵי מַהֲר סִינִי, מַה זֶה מִשְׁשֶׁת יָמֵי
 בְּרֵאשִׁית? אָמַר לוֹ, אוֹתָם עֲמְקֵי סְדְרֵי
 בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא הִתְגַּלוּ לְאָדָם, וְעֲתִידִים
 הַצַּדִּיקִים לְדַעַת אוֹתָם, כְּמוֹ כֵּן יִדְעוּ
 אוֹתָם שְׁעַסְקוּ בַּתּוֹרָה תְּמִיד.

יְכַלּוּ – וְהַתּוֹרָה לֹא תִכְלָה. וְאֵינִן דְּבָר
 חֲבִיב לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ
 הַתּוֹרָה וְלוֹמְדֶיהָ. שְׁשָׁנִינִי, כָּל הַמְתַּעֲפֵק
 בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, יִתְחַדְּשׁוּ לוֹ סְתָרִים שֶׁל
 מַעְלָה, וְהַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת לוֹ (שם ח) אֲשַׁקֵּךְ
 מִיַּיִן הָרַקָּה מֵעַסִּים רַמְנִי. זֶהוּ יֵינָה שֶׁל
 תּוֹרָה, וְזֶהוּ יַיִן הַמְּשׁוּמָר מִשְׁשֶׁת יָמֵי
 בְּרֵאשִׁית, וְהֵם דְּבָרִים הָעֲתִידִים לְהִגְלוֹת